

ZIEKTEN & GEZONDHEID

Deze rubriek wordt verzorgd door de "Studiegroep voor ziekten, optimaal houden en kweken van terrariumdieren" van de belgische terrariumvereniging "Terra". Mocht U vragen hebben, die in het kader van deze rubriek passen, dan kunt U die rechtstreeks stellen aan de voorzitter van de Studiegroep: H. Claessen, A. Sterckstraat 18, B-2600 Berchem, België.

ERVARINGEN MET DRIE EXEMPLAREN *CHONDROPYTHON* *VIRIDIS.*

Door: Ton Steehouder, Theresiaplein 24, 5041 BJ
Tilburg.

Inhoud: Voorgeschiedenis - Geen aprilgrap - Het
terrarium - Hardnekkig kuchje - Literatuur.

VOORGESCHIEDENIS

Van 17 tot en met 19 mei 1983 werden bij J. Schouten drie jonge chondropythons geboren (Schouten, 1985). Het waren twee vrouwtjes en een mannetje, zoals later bleek. In het bovengenoemde artikel beschrijft de auteur ook, dat zijn boompythons regelmatig verkoudheidsverschijnselen vertoonden. Deze werden behandeld met onder andere chlooramphenicoltabletten en colistine. Desondanks traden de verschijnselen periodiek opnieuw op. Als oorzaken noemt de auteur, met verschillende bronvermeldingen, temperatuurdaling, eventueel van korte, tijdelijke aard. Soms traden de verschijnselen in

lichte vorm op, en verdwenen weer vanzelf. Van bovengenoemde verkoudheidsverschijnselen was ik niet op de hoogte toen de drie jonge boompythons op 13 maart 1985 aan mij verkocht werden. De drie pythons waren buitengewoon mooi, zij het wat aan de magere kant. Het mannetje woog ongeveer 300 g, vrouwtje 1 ongeveer 500 g en vrouwtje 2 ongeveer 430 g.

Het eerste wat opviel, was dat de dieren niet of nauwelijks wilden eten. Muizen aksepteerden de vrouwtjes mondjesmaat (gemiddeld één per week) en als met tegenzin. Het mannetje weigerde alle voedsel. Bovendien waren de dieren uiterst onrustig. Zodra het donker werd, kropen ze rusteloos door het terrarium, wat ze vrijwel de hele nacht en soms ook nog een deel van de ochtend volhielden.

GEEN APRILGRAP

Op 13 april berichtte een bevriende slangenhouder mij dat een andere, van dezelfde eigenaar afkomstige, chondropython was overleden met amoebiasisachtige verschijnselen. Ik vermijd graag risico's met mijn slangen, dus startte ik onmiddellijk een kuur met Ronidazol in de vorm van Ridzol-S. Tenslotte aten mijn eigen chondropythons slecht! Deze behandeling staakte ik op 20 april. De eigenaar van de inmiddels dode chondropython berichtte mij dat een tweede chondropython was gestorven, evenals twee jonge hagedisslangen (*Malpolon monspessulanus*), die tijdelijk in een terrarium hadden gezeten waarin ook de chondropythons hadden verbleven. Het sektierapport gaf aan, dat er sprake was van een ernstige lintwormbesmetting, en een ernstige besmetting met een aantal bacteriën (*Klebsiella*, *Proteus* en *Enterobacter*, alsmede met Streptococcon)

Zonder verder onderzoek af te wachten, ben ik in overleg met mijn dierenarts onmiddellijk mijn chon-

dropyths gaan behandelen. De behandeling bestond uit: a. een éénmalige injectie met Belco-spira in een dosering van 0,25 ml/kg oftewel 50.000 IE/kg; b. vervolgens een dagelijkse orale toediening van Belco-spira in dezelfde dosering gedurende negen dagen; c. éénmalige toediening van Ascaten (bevat onder andere niclosamide) tegen lint- en andere wormen (100-200 mg/kg).

Op 29 april 1985 eindigde de behandeling. Op 3 mei begon vrouwtje 1 met grote gretigheid te eten. Ze aksepteerde alle muizen die ik voorhield, ging later op jonge ratten over, en moest uiteindelijk op 'dieet' om al te grote vetzucht te voorkomen.

Vrouwtje 2 volgde na enige aarzeling, werd al snel even gulzig als vrouwtje 1 en moest eveneens in de herfst langzamerhand op dieet.

Het mannetje bleef een probleem. Pas na ongeveer zes weken at hij een muis, wachtte toen acht weken, vervolgens weer acht weken, en al die tijd bleef hij mager. Bovendien bleef hij relatief onrustig, zij het lang zo erg niet meer als in het begin. De vrouwen waren vanaf de eerste behandeling tot rust gekomen, afgezien van normaal jaaggedrag in de avonduren.

Om een indruk te geven van het gewichtsverloop: vrouwtje 1 woog in april 1985 500 g, in oktober 1985 680 g, en in februari 1986 875 g. Vrouwtje 2 woog in april 430 g, in februari eveneens 875 g. In november 1985 heb ik het mannetje apart gezet, in een ander vertrek. Binnen enkele dagen begon hij met eten: drie muizen binnen een week, en later zo af en toe. Eind december heb ik hem teruggezet bij de vrouwen, en wonderlijk genoeg begon ook voor hem toen het grote vreten pas goed: vanaf dit moment was hij vrijwel even vraatzuchtig als de beide vrouwen. In februari 1986 was zijn gewicht toegenomen tot 480 g, dus 180 g gewichtstoename sinds november.

Uit het hieronder volgende zal overigens blijken, dat misschien de keuze voor Belco-spira (werkzaam

bestanddeel colistinesulfaat) niet de handigste is geweest. Deze eenmalige behandeling wordt door deskundigen als te kort beschouwd en is derhalve zinloos. In orale dosering is deze behandeling ook diskutabel, aangezien er geen opname via de darm plaatsvindt. Wel treedt een effect op de darmflora op.

HET TERRARIUM

Enkele weken na hun aankomst werden de dieren gezamenlijk gehuisvest in een terrarium van 100x60x140 cm (lxbxh), behalve de achterwand geheel uit glas opgebouwd. In de dubbele bodem is een ventilatorkachel ingebouwd die, gekoppeld aan een thermostaat, warme lucht blaast door een aantal ventilatiegaten rechts onder in het terrarium. Links onder in de bak bevinden zich eveneens gaten waardoor de kachel zijn lucht kan aantrekken. Een aparte ventilator zorgt ervoor, dat de lucht permanent circuleert, ook als de ventilatorkachel niet blaast. De lucht in het terrarium is dus konstant in beweging, en het circuit is min of meer gesloten. Alleen door de spleet tussen de schuifruitjes kan uitwisseling met de buitenlucht plaatsvinden. De temperatuur in het terrarium is zeer konstant door de hele bak heen: meestentijds ingesteld op 30°C, gedurende zekere perioden 25°C, en eigenlijk wel altijd iets verschillend van de dag ervoor. De luchtvochtigheid is slechter te regelen, ondanks een verwarmde waterbak. 's Zomers, als minder verwarmde lucht nodig is, ligt de vochtigheidsgraad op 60-75 %. 's Winters is hij lager, 40-60 %. Ik sproei dan wel vaker, in elk geval elke avond. Maar die vochtigheid verdwijnt weer vrij snel. De temperatuur 's nachts is gemiddeld 18-20°C. Het terrarium heeft geen verlichting. Ook de bovenkant is van glas. Het staat ongeveer 3 meter van het raam af in de kamer. Overdag is de lichtintensi-

teit die van een normale huiskamer, 's avonds is er schemerlicht. Op deze manier is er een normale lichtcyclus, afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden.

HARDNEKKIG KUCHJE

In oktober 1985 begonnen de dieren last te krijgen van een verontrustend verschijnsel. Bij tijd en wijle 'hoestten' ze op bijna menselijke wijze: met geopende bek, een aantal malen achter elkaar, waarbij het lichaam krampachtig vertrok van de inspanning. Eénmaal hoestte vrouwtje 1 wat slijm op. Dit vrouwtje vertoonde de verschijnselen overigens het ergst. Het mannetje heb ik maar enkele malen zien hoesten, en gedurende korte tijd.

Een kuur met oxytetracycline hielp niet. Verhoging van de vochtigheidsgraad van het terrarium leek iets te helpen. In elk geval had ik de indruk dat naarmate het terrarium droger was, het hoesten in frequentie toenam.

Pas toen vernam ik bij toeval dat de chondropythons bij de oude eigenaar dergelijke verschijnselen ook al vertoond hadden, en ertegen behandeld waren - kennelijk zonder resultaat.

Begin februari 1986 hoestte vrouwtje 2 opnieuw slijm op. Ik kon hiervan wat vergaren en opsturen naar de vakgroep pathologie van de afdeling Bijzondere Dieren van de Universiteit van Utrecht. Bakterioscopisch werden vrij veel slanke bacteriën aangetroffen, en als oorzaak van het verschijnsel kon *Proteus rettgeri* geopperd worden, een lastige bacterie. Onder de stoffen waarvoor deze bacterie gevoelig is, werden gentamycine genoemd, neomycine, chlooramfenicol, trimetoprim en trimetoprim+S. Hieruit koos ik na overleg met de dierenarts trimetoprim (+S), aangezien de andere middelen bezwaren opleverden. Trimetoprim heeft een zeer breed werkingsspectrum en bij normaal gebruik geen be-

kende bijwerkingen. Prof. Dr. P. Zwart uit Utrecht raadde een dosering van 30 mg Tribriassin 80 aan, wat overeenkomt met 120 mg Tribriassin 20. Dit laatste bevat 20 mg trimetoprim en 100 mg sulfadiazine per tablet. Eén tablet is dus genoeg voor één kilo slang.

De kuur startte op 19 februari 1986. Overigens waren de verschijnselen toen net weer verdwenen, wat overeenkomt met de ervaringen van de oude eigenaar. De oorzaken van het kuchje ligt mijns inziens niet in temperatuurdalingen. Mijn ervaring is, dat mijn chondropythons temperatuurdalingen goed doorstaan. Ook verwerp ik de mogelijkheid, dat de voortdurende luchtstroom in het terrarium de oorzaak is. Tenslotte vertoonden de dieren de verschijnselen ook al voor ik ze had, en bovendien verbleven ze al lang in het terrarium voor ze de verschijnselen weer kregen. Ik heb eerder de indruk, dat het hier gaat om een chronische bakteriële aandoening. Onder gunstige omstandigheden vangt het lichaam de gevolgen hiervan goed op. Zodra de omstandigheden ongunstig worden, treden sekundaire verschijnselen op, in dit geval de hoest. De ongunstige omstandigheden zijn waarschijnlijk perioden van droge lucht.

Een laatste mogelijkheid kan te maken hebben met wat Getreuer gekonstateerd heeft bij zijn chondropythons: ze leken minder gevoelig voor aandoeningen van de luchtwegen naarmate de (nacht)temperaturen lager waren (tot wel 14⁰C toe), en meer gevoelig naarmate de temperatuur konstanter en hoger was. Of dit te maken heeft met de gevoeligheid van chondropythons of met die van de bacteriën (optimale temperatuur?) is onbekend. De behandeling met Tribriassin heb ik door allerlei omstandigheden niet erg lang laten duren: zes dagen; in feite voor slangen een te korte behandeling. De dosering was de eerste twee dagen aan de hoge kant (ongeveer een dubbele dosis) Een drietal weken na de

behandeling hoestte vrouw 1 opnieuw, maar niet vaak. Een nieuwe behandeling zal dus nodig zijn, gedurende een wat langere periode. De beide andere dieren hebben nergens last van. Alle eten ze onverminderd goed.

LITERATUUR

Schouten, J.R., 1985. Negatieve en positieve ervaringen met het houden en kweken van de groene boompython, *Chondropython viridis* (Schlegel, 1872). Litt. Serp., Vol. 5 (4): 126-161 / Eng. ed.: 122-156.